

PLANINSKI VESTNIK

GLASILO „SLOVENSKEGA
PLANINSKEGA DRUŠTVA“

XXIV. LETNIK ————— 1924 ————— ŠTEV. 8

Plezalne ture v vzhodnih Julijskih in v Kamniških planinah.

Dr. Klement Jug.

(Dalje.)

Ko smo stopili na ledenik, se je Kajzelj navdušil, da bi splezali še po severozahodnem grebenu na vrh Triglava. Časa smo imeli še nekaj in oblaki okrog Škrlatice tudi niso še kazali ofenzivnih namenov. Zato sva z Volkarjem hitro pritrčila.

Severozahodni greben Triglava vede od vrha pa do Kugyjeve police nad viškom Triglavske stene, nad katero polico se nenadoma kakor odsekan končuje z gladko steno. S tem, da smo šli na ledenik, smo se tej steni izognili. Sedaj je bilo torej treba iti navzgor po ledeniku do njegovega roba, obrniti se potem proti desni v skale in splezati na greben.

To smo tudi poskusili storiti. Kajzelj je sekal stopinje naprej v gladki, trdi in v strmini do 45° padajoči led, midva z Volkarjem sva pa zadaj nestrpno čas prodajala. Ker se nam je zdelo to prezamudno, smo se vrnili z ledu spet nazaj doli na sneg. Tam se je Kajzelj vrnitve skesal in se je spet vrnil stopinje sekat. Midva z Volkarjem pa sva jo raje v večjem ovinku urezala po snegu na levo tako daleč, da sva mogla po samem snegu priti v skale, po katerih sva potem v plezalkah varno in hitro splezala poševno na desno navzgor do Kajzelja, ki je naju pod grebenom počakal. Nato smo plezali vsi trije naprej na greben in na vrh.

Plezali smo tod igraje. Oprimki so izborni in jih je toliko, da jih ni treba iskati. Plezali smo brez prestanka in ogledovanja naprej, kakor po lestvi. Kajzelj je plezal kar v čevljih. Volkar in jaz sva si prej obula plezalke zgolj zato, da sva lahko hitreje dohitela Kajzelja, ker nama ni bilo treba iskati stopinj, marveč so se plezalke prijele skoro povsod. Edina neugodnost je bila burja, ki nas je na grebenu tako obdelavala, da še pogledati ni bilo moč proti njej. Zato smo se kolikor mogoče

skrivali pod greben. S tem pa smo na eni strani izgubili glavni užitek, ki ga nudijo grebeni, namreč ono sigurno samozavest, ki jo nudi pogled v prepade na desni in levi, na drugi strani pa smo bili sedaj eden, sedaj drugi izpostavljeni tzv. „Volkarjevemu žegnu“, t. j. padajočemu kamenju, čigar padanje se je tu in tam težko dalo preprečiti. Hudega pa le ni bilo, ker smo plezali drug tik za drugim.

Ko smo se že bližali vrhu, sem hodil vstric z Volkarjem in sem kar čakal ne trenutek, da prehitim Volkarja, ko se bo zadrvel, da bi prišel prvi na vrh. In res se je Volkar zagnal, pa je imel smolo: cepin mu je prišel med noge in tako se je tekmeč spotaknil na kamenje. Zato sem pritekel jaz prvi na vrh; toda tam je čakala name — smola: stolp na vrhu je bil namreč ravno takrat od orjunašev sveže prebarvan; ko sem zmagoslavno udaril z roko po njem, sem odnesel po roki in obleki krasne packe v narodnih barvah.

Ko smo prišli na vrh, je bilo $\frac{1}{2}$ 7 zvečer. Malo smo se ogledovali, z Volkarjem sva si sezula plezalke in obula čevlje, potem pa smo šli dol na Kredarico. Triglavski Dom je bil prenapolnjen navdušenih vinopivcev; zato smo odšli še pred temo do Staničeve kočice in smo tam našli gostoljubno zavetje pred nevihto, ki je pričela kmalu nato razsajati.

Drugi dan (12. VIII.) smo določili za odmor, za popraviljanje obleke in opreme ter za prehod in prevoz naše male četice v novo izhodišče: v Martuljek.

Ko smo zjutraj pozajutrkovali, smo se odpravili iz Staničeve kočice v Vrata. Medpotoma ni bilo nič posebnega, razen malega incidenta, ki smo ga doživeli na Tominškovi poti. Ker smo bili vsi trije dobro spočiti, čili in pogumno razpoloženi, smo se — jasno — zakadili po Tominškovi poti navzdol kakor trije gamsi. Loveč s cepinom ravnotežje, smo v dolgih skokih bolj po zraku ko po tleh drveli po strminah navzdol. Še pomislili nismo pri tem, da bi utegnilo biti to „skoro smrtonosno“, pa ne za nas, marveč za tiste, ki so na poti počivali.

Če se namreč zadrviš tako po stezi, kjer je več grušč, se ti rado pripeti, da sprožiš kak kamen, ki potem zleti po strmini navzdol. Vendar se pa da ta sicer majhna nevarnost za tiste, ki so mogoče na stezi pod tabo, odstraniti s tem, da paziš pri skoku, kako priletiš z nogami na stezo ali v grušč. In če se že ne moreš izogniti temu, da ne bi sprožil kakega kamna, vsaj lahko — če si izvežban in siguren — vplivaš na smer, v katero potem kamen zleti.

Takrat smo leteli po stezi zaporedoma: naprej jaz, potem Volkar in potem Kajzelj. Volkar je naenkrat kljub temu, da se je med turo navadil večje pazljivosti, sprožil debel kamen, ki bi priletel meni

naravnost v nogo, da se mu nisem umaknil, odskočivši s steze na desno v grušč. Pri tem sem pa sprožil jaz cel plazič drobnega proda, ki se je „luštno“ in z ropotom potrkjal levo od steze v neki jarek in potem po skalah navzdol. Medtem smo leteli brezskrbno dalje, kar zaslišimo pod seboj tako javkanje, da smo se preplašili. Hitimo navzdol in zagledamo — precej preč od tam, kamor je letelo kamenje — dva pod skalami čepeča, zdrava, toda na smrt preplašena turista. Moral bi biti pesnik, da bi dostojno orisal tiste tresoče se brke, tisti obupni pogled in ves od groze spačeni pogled onega od njiju, ki se je prvi opogumil in previdno pokukal čez skalo, da bi videl, ali je nevarnost že minila.

Nato pa pridiga, kakor je svoje žive dni nisem slišal! Ves preplašeni žolč je v njej duškoma bruhal na dan. Nelepi priimki, pokroviteljski nauki itd. so se kar vrstili. Da smo začetniki, ki še hoditi ne znamo, medtem ko so bili oni že turisti, ko nas še na svetu ni bilo; da ne vemo, da s kamnom lahko ubiješ človeka; da nismo še ničesar izkusili na svetu itd. Kajpada sem se „pridigi“ od srca smejal; pa sem slabo naletel: eden izmed onih dveh „ljubiteljev narave“ mi je zagrozil z aretacijo, češ, da on kot državni uradnik ima to pravico; vendar mi odpusti, ker se radi mene ne mara vračati v dolino.

Nam pa je bilo prizorov dovolj in odbrzeli smo naprej. Stvar omenim le zato, ker bi rad, da bi se ozkosrčni in tudi strahopetni filistri med „turisti“ enkrat naučili spoštovati tudi svoje mlajše tovariše in objektivnejše presojali stvari, sebe in druge. Če so mlajši turisti včasih mogoče preveč neprevidni, boš kot tovariš gotovo pri njih več dosegel nego kot pokrovitelj; pokroviteljstvu se bodo vedno uprli. Res so trmoglavi in drzni, a zato idealni in podjetni. Pretirana samohvala, ki se jim očita, ni lastna le njim. Najbolj izrazita je domišljavost tam, kjer se za njo skriva strahopetnost. Mladinsko drznost in trdovratnost vzgajajte k boljšim smotrom, a ne pobijajte je, kakor da bi se bali, da zraste preko pohlevne pokorščine.

V Aljaževem Domu smo si šivali hlače in se okopali; jaz sem si tudi opral perilo in popravil plezalke, kojih podplati so že silili narazen. Ko smo spravili tako sebe in svoje stvari spet v red, smo odšli v Mojstrano, tam vzeli svoje stvari, ki smo jih bili pri „Šmercu“ pustili, nato pa v Dovje na vlak, ki nas je popeljal do naslednje postaje Gozd-Martuljek. Tu smo izstopili in odšli kake pol ure daleč proti jugu po gozdu v dolino Martuljka.

Ravno nočilo se je, ko smo prišli do lovske kočice, ki je bila zaklenjena. Po karti pa smo spoznali, da morajo biti nekje v bližini trije seniki. Šli smo najprej na levo čez potok Martuljek in smo potem zasledovali neko nemarkirano stezo precej visoko navzgor, pa ni kazalo,

da bi se bližali kaki planini. Zato smo se spet vrnili k lovski koči, tam prižgali luč in zasledovali nato markirano stezo naprej proti vodopadu. Ko smo se pa po tej stezi dvignili nekoliko v višino, se je Kajzelj obrnil in opazil v dolini mračne obrise kakor kake planine. Vrnili smo se in res našli na drugi strani potoka Martuljka, kakor leži lovska koča, torej na desni potokovi strani in bolj proti postaji nazaj troje senikov. V enem izmed njih smo si na gorkem senu lepo postlali in počakali drugega dne.

IV. Martuljek - Široka Peč - Dovški Križ - Špik - severna stena Škrlatice.

Drugo jutro (13. VIII.) smo se boječe ozrli proti nebu, ki ni kazalo nič prijaznega lica. Nizko so viseli oblaki, ki so prepregali celo nebo. Vseeno smo se odločili, da poskusimo srečo. Tisti dan smo bili namenjeni na Široko Peč (2531), ki je približno v sredi grebena med Kukovo Špico (2417) in Škrlatico (2738).

Vzeli smo s seboj, kar smo potrebovali za tisti dan, ostalo smo zavili v površnike in zakopali v listje, da je bilo skrito, potem pa odšli k lovski koči in dalje po markirani stezi proti slapu. Malo pred slapom se steza deli: eden krak gre do slapa, drugi (na desno in dalje navzgor) pa Za Ak, kjer se izgubi. Za Akom je majhna, vzvišena (1494) in med stene stisnjena dolinica pod Kukovo Špico, Široko Pečjo in Ponicama.

Ko smo prišli Za Ak, smo opazili skozi meglo od solnca obsijane obrise vrhov, nad njimi pa jasno, modro nebo. To nas je navdušilo. Steze ni bilo več, pa je tudi nismo potrebovali. Vzeli smo karto v roke in po njej določiti posamezne vrhove ter smer, po kateri lahko pridemo na Široko Peč. Ta smer je držala izza Aka naravnost naprej po prodasti sipini tako daleč navzgor, da bi mogli zaviti potem na levo v žleb desno od Široke Peči, kateri žleb vede do Škrbine med Široko Pečjo in ostalim grebenom proti Škrlatici. S te škrbine bi potem šli po grebenu na vrh Široke Peči.

To se nam je gladko posrečilo. Izza Aka smo odšli ob 8. uri zjutraj. Dolgo časa smo se dvigali po velikem in deloma s snegom pokritem prodišču navzgor. Višje gori smo prišli po strmejši sipini na sneg in po tem do nekakega praga. Hitro nad pragom smo se obrnili s snežišča na levo v tesen, dolg in silno strm žleb, snežišče pa je vedlo še naprej nad pragom proti grebenu. Žleb je bil spodaj nekoliko skalovit, in kopen, potem pa skoziinskozi pokrit s trdim snegom, ki je postajal čedalje strmejši, dokler ni še prekoračil strmine 45°. Ta žleb torej nalikuje Jalovčevemu ozebniku (žlebu z večnim snegom, oz. ledom), samo da je mogoče še daljši in proti vrhu še strmejši od njega.

V žlebu smo hodili nekaj časa prosto po snegu, potem pa je bilo treba sekati vsaj majhne stopinje, da se je moglo prijeti z okovanim

robom čevlja v sneg. Kajzelj, ki je na snegu in ledu sploh mojster, je hodil prvi in sekal stopinje. Z eno nogo stoje v stopinji, z drugo pa se prosto naslanja na sneg bodisi nad ali pa pod prvo nogo (kakršno nogo je pač ravno imel prosto, levo ali desno) je jako spretno in brzo opravljal svoje delo. Midva z Volkarjem, ki sva stala pod njim, sva pa popravljala stopinje še nekoliko bolj in pri tem čistila raz sebe sneg, ki je priletal izpod Kajzeljevega cepina na naju. Da bi se tem neprijetnostim izognila, sva raje počakavala v kotih cikcakaste črte, v kateri je Kajzelj sekal svoje stopinje, da pride on preko naslednjega ovinka, do katerega sva mu potem sledila.

Čim višje smo prihajali, tem strmejši je postajal sneg in tem večjih stopinj je bilo treba. Slednjič smo se te enolične igre naveličali in raje udarili iz žleba na desno v skale. Zame je bilo to ugodnejše, ker, kar je Kajzelju sneg, to je meni skala. Plezanje po teh skalah, ki so jako krušljive, kakor v Škrlatični skupini sploh, zahteva precej pazljivosti. Ponekod so oprimki gosti in se more plezati hitro, drugod jih zopet primanjkuje in je treba uporabljati upiranje v stran in trenje obleke, da se pride više.

Na nekem mestu sem priplezal do 1 meter visoke skale, ki je bila od svoje podlage odpočena. Kakor hitro sem se je oprijel, se je nagnila za 10 cm proti prepadu. Previdno sem se ji izognil in opozoril na to tudi oba tovariša. Pozabil pa sem potem to skalo od zgoraj sprožiti (kakor imam v podobnih slučajih navado), da ne bi mogla postati nevarna turistom, ki bi mogoče plezali za nami. In res se je ista skala utrgala pozneje ob povratku Volkarju pod nogami, kar bi bilo za Volkarja gotovo usodno, da ni bliskoma mahnil s cepinom preko glave nazaj in se tako srečno obesil s cepinovo konico na skalnati rob.

Ko smo priplezali na greben, smo se obrnili na levo in deloma plezali ter deloma hodili po jugovzhodni strani (proti Vratom) tega grebena do vrha Široke Peči. V dolini so nas bili plašili oblaki, z vrha pa smo imeli v čistem zraku krasen razgled. Doline je polnilo megleno morje, ki je razburkano valovilo, nad njim pa modro nebo, solčna svetloba, svež zrak in jasen pogled do Visokih Tur. In vrhu vsega tega tvoja samozavest, ko stojiš na skali visoko v sinjem zraku obdan od molčečih prepadov in vabečih grebenov. To je bila nagrada za našo trmo.

Na vrhu smo pokosili (bila je 1 ura) in se pomudili eno uro. Ko sva si s Kajzeljem ogledovala grebene proti Škrlatici, sva se odločila, da obiščeva še Dovški Križ (Mali Dovški Križ 2621, Veliki Dovški Križ 2646), ki je nekako v sredi grebena med Široko Pečjo in Škrlatico približno tam, kjer se od tega grebena odcepi greben Velike (2592) in Male (2383) Ponice, Lipnice (2418), Špika (2472), Frdamane Police (2273)

itd. Ker bi se s Široke Peči radi previs ne dalo priti naravnost po grebenu do Dovškega Križa, bi šla po južni, oz. južnovzhodni strani pod grebenom do pod Dovškega Križa in potem po njegovi vzhodni steni na vrh. Potem bi šla od tam doli v Martuljek.

S Kajzeljem sva se glede tega načrta ujemale, Volkar pa je nasprotoval. Trdil je, da je plezanja že sit, in da se hoče vrniti domov. Vse prigovarjanje, da naj bo vsaj na današnji turi še družbi zvest, ni nič izdalo. Bil je že apatičen in siten, da ga je bilo težko prenašati. Zato bi ga s Kajzeljem nič ne pogrešala, toda bila sva se ga pustiti, da se sam vrača s Široke Peči po žlebu doli. Da bi pa večina sledila manjšini, posebno tam, kjer predlaga manjšina umik, to ni zapisano v postavah planinske discipline. Zato sva ostala tudi Kajzelj in jaz trmasta.

Ločili smo se.

Nazaj s Široke Peči do škrbine nad žlebom smo šli še skupaj, potem pa sva jo udarila s Kajzeljem na levo navzdol, Volkar pa je izginil na drugi strani pod greben. Prišel je srečno domov, dasi je bil zelo nepreviden, tako pri že omenjeni skali, kakor tudi nižje v samem žlebu, po katerem se je s slabo podkovanimi čevlji kar na cepin nazaj naslonjen podrsal, mesto da bi hodil po stopinjah. Imel je srečo, da je kljub strmimi mogel obvladati svoj položaj in ga ni niti zaneslo v skale, niti prevrnilo.

Midva s Kajzeljem pa sva se spustila po drčah in skalah navzdol proti Dovškemu Dolku. Šla sva najprej ob nekem jarku navzdol, potem na levo preko njega, da sva prišla do nekega mesta, kjer sva mogla splezati preko visokega praga doli v drago s prodastimi sipinami in skalami nasutega Dovškega Dolka. Pod pragom sva šele imela prosto pot na desno proti Dovškemu Križu. Šla sva po sipinah vzporedno z grebenom v smeri proti velikemu skalnatemu žlebu, ki se strmo dviga iz Dolka do vrh grebena približno v sredini med Malim Dovškim Križem in Široko Pečjo.

Hoja po sipinah je bila utrudljiva, posebno pozneje navzgor proti žlebu. Solnce je pripekalo v belo kamenje in stene tako, da je naju vročina kar omamljala. Vode sva imela malo in sva jo morala hraniti za skrajno potrebo. Tako sva prišla do žleba. Hotela sva splezati spet na greben, pa sva jo udarila navzgor raje levo od žleba po steni nego po žlebu samem, ker se je dalo po steni, ki je polna dobrih oprimkov, lepše plezati nego po žlebu.

Nad steno sva zavila na levo po grebenu. Na neki škrbini sva opazovala snežišča na drugi strani proti Martuljku, da bi opazila Volkarja, če bi bil že pod kuloarjem. Nisva ga ugledala in tudi na klic se ni odzval. Zato sva šla dalje po grebenu, dokler se ni pričel ta dvigati.

Tam sva stopila spet na strme in dolge sipine, levo od grebena in šla po njih dalje navzgor. Deloma po teh sipinah in deloma potem po snegu strmega žleba sva prišla končno do stene Dovškega Križa in pričela plezati po njej gori. Plezati se dá tu srednje dobro. Oprimkov ne manjka, toda niso povsem zanesljivi, ker je skala krušljiva.

Že blizu vrha sem zašel v neki navpični žlebič, ker me je mikala njegova posebna oblika, dasi bi lahko plezal zložnejše bolj na levo. Splezal sem nekaj metrov visoko po tem žlebiču, potem pa nisem mogel nikamor več, ker mi je zmanjkalo vsake opore. Česarkoli sem se oprijel ali nanje stopil, vse se je odkrušilo. Poleg tega sem imel na nogah okovanke, ker je bilo treba plezalke hraniti za večjo potrebo. Moral sem se toraj umakniti. S težavo, toda srečno sem splezal spet nazaj pod žlebič in šel bolj na levo, koder je bil Kajzelj med tem časom že splezal višje in sedaj pripravil vrv, da bi mi pomagal. Vrgel mi je vrv, pa je nisem več rabil, ker sem bil že na poti, koder je on plezal. Le mesto oprimka mi je prišla na enem mestu prav, ker sem bil prekratek, da bi dosegel naslednjo oporo.

Kmalu nato sva bila na grebenu in sva šla po tem proti jugu do vrha Malega Dovškega Križa. Malo višji Veliki Dovški Križ sva zaenkrat opustila, ker je bila že 4. ura popoldne in ker ga bova morala itak enkrat pozneje obdelati, ko se bova mogla s primerno opremo lotiti divjega, kakor žaga nasekanega in ostrega grebena od Dovškega Križa do Škrlatice.

Na vrhu sva našla majhno piramido iz kamenja, med katerim je bila mala železna škatlica s šestirimi vizitkami. Med drugimi sta bila podpisana tudi Čermak in Dvorský s Komacem kot vodnikom. Poleg teh treh je bil še neki Čeh in dva Nemca. Vizitke so datirale še iz leta 1906; torej 17 let so naši turisti le v duhu osvajali te grebene. Skrajni čas je, da si naše vrhove osvoji naš pogum.

Podpisala sva se k ostalim še midva in se nato napravila na odhod. Šla sva spet po grebenu proti severu, odkoder sva bila prišla na vrh, le da se nisva obrnila nato na desno za v Dovški Dolek, marveč sva iskala najbližje smeri za v Martuljek. Nekoliko preden (torej južneje, nego) se odcepi od glavnega grebena na levo greben proti Poncam in opiku, je v prvem grebenu slabo izražena škrbina, od katere vede na levo navzdol (proti Veliki Dnini) strm in široko odprt žleb, čigar dno tvorijo s prodom in peskom posute plošče brez kakršnihkoli oprimkov. Skala je tu skrajno krušljiva. Noben rob ni siguren. Ta žleb vede navzdol vzporedno s strmo padajočim grebenom, ki se desno od tega žleba odceplja od glavnega grebena (Škrlatica — Dovški Križ, Kukova Špica) na levo proti Poncam in tvori med glavnim grebenom

(Dovškim Križem) in Veliko Ponico globoko škrbino. Po žlebu, ki se končuje s stenami nad snežiščem visoko v Veliki Dnini, a blizu omenjene škrbine, je mogoče priti do te škrbine.

Ker je bil žleb brez dobrih oprimkov in stopinj, sva se pogodila s Kajzeljem tako, da ga jaz zavarujem od zadaj (zgoraj) z vrvjo, da bo mogel hoditi v čevljih po žlebovih ploščah, zato pa prevzame on na svoja široka pleča poleg svojega tudi moj nahrbtnik in me tako olajša, da bom mogel v plezalkah prosto hoditi za njim po žlebu navzdol. Šlo je gladko. Navezala sva se vsak na en konec vrvi, jaz sem si obul plezalke, dal njemu svoj nahrbtnik in ga potem spustil po žlebu, kolikor je vrv dopuščala. Potem je poiskal Kajzelj v žlebu kako živo skalo, okrog katere je dal vrv tako, da bi jaz obvisel na vrvi, če bi padel, torej bi se kvečjemu pobil, a ne ubil in tudi ne potegnil njega za seboj, nakar sem šel jaz do tiste skale, zavaroval Kajzelja okrog nje itd. S plezalkami sem hodil še precej dobro po tistih ploščah. Le na to sem moral paziti, da sem stopal na čisto (neopeščeno ali oprášeno) in nenakrušeno skalo.

Edino, kar je motilo moje dobro razpoloženje, so bili moji nesrečni prsti. Pri plezanju na Dovški Križ sem si jih bil namreč na ostrih oprimkih in skalah sploh (v teh grebenih so skale silno ostre in se človek na njih bolj porani in potrga nego v Triglavski steni) preribal do krvi, vsled česar so me sedaj in na vsej poznejši turi, med katero se mi radi vednega plezanja niso mogli zaceliti, močno srbeli. Kjerkoli sem se oprijel, sem pustil rdeča znamenja. Skušal sem se oprijemati z lahtmi in dlanmi namesto s prsti, pa ni veliko izdalo.

Ko sva prišla na škrbino in preden sva zavila ž nje proti severu navzdol, sva se še enkrat ozrla nazaj na grebene, posebno pa na Škrlatico in njeno severno steno, polno navpičnih stebrov in žlebov, v katerih nama je pogosta rjava barva izdajala varljiva mesta. Tako bele so bile te skale, da so slepile oči. Obljubila sva Škrlatici skorajšnje svidenje in odšla s škrbine po podobnih ploščah ko prej v žlebu polagoma navzdol. Malo nižje so se nadaljevale na levi skalnate plošče do kakih 5—8 metrov visokega in neprestopnega praga, na desni pod navpičnimi stenami pa se je pojavilo snežišče, ki je vedlo navzdol mimo praga in naprej proti levi pod njim v obliki ozkega in strmega kuloarja do ledenika pod pragom.

Kajzelj, ki se čuti na snegu bolj varnega nego na skali, se je tu razvezal, mi vrnil nahrbtnik in šel na sneg. Jaz pa zaupam bolj skali nego snegu in sem šel raje naprej po ploščah. Vrv sem spravil. Ko sem prišel do praga, sem uvidel, da ne morem čez in da moram tudi jaz po kuloarju. Obul sem si spet čevlje in stopil na sneg. Sneg je

bil močno strm, pa se je vendar dobro hodilo po njem, ker je bil ravno primerno mehak, da se je dalo v samozavarovanje zapičiti cepin vanj in si z nogo napraviti stopinjo.

Pod kuloarjem pa naju je čakalo strmo in dolgo ledišče. Ker je v led težavno sekati stopinje navzdol, poleg tega pa je bilo ledišče le kakih 15 metrov široko in je bilo za temi 15-imi metri na levo navadno, dasi zelo strmo snežišče, se je Kajzelj odločil, da izseče stopinje vodoravno v led do snega in da pojdeva potem po snegu navzdol. Imel je mnogo opravka, preden je s cepinovo konico izsekal stopinjo za stopinjo v trdi led. Prosil sem ga, naj se mi umakne, da ga nadomestim in se on odpočije; pa ni privolil.

Ko sva prišla preko ledu, sva se podrsala po snegu navzdol. Parkrat sem izgubil pri tem ravnotežje, ker so mi med turo mnogi žebli s čevljev izpadli, pa sem se ujel s cepinom. Sicer je šlo gladko po snegu, po prodasti sipini in žlebovih navzdol do visokega praga, ki nama je naenkrat zaprl prehod. Iskala sva tja in sem, kje bi se dalo splezati navzdol, pa nič. Same gladke in kakor odsekane stene. Solnce je pa zahajalo. Slednjič sva našla med ruševjem sledove kozje stezice. To naju je pomirilo. Če pridejo koze sem gor, prideva tudi midva dol. Zasledovala sva to kozjo stezico proti levi do kraja pragu ob (vzhodni) steni, Peči na Krnici (2044), dalje preko te stene po z borovjem obraslih in z jarki ter žlebovi prekrizanih policah gor in dol, večkrat sva jo izgubila, pa zopet našla, dokler nisva prišla slednjič do nekega jarka, po katerem sva prišla dol in kmalu nato tudi že na dolgo snežišče Za Akom. Medpotoma sva našla skelet ponesrečene ovce. Ob 9. uri zvečer sva bila spet v najinem seniku v Martuljku. Jaz sem se okopal v potoku, potem sva povečerjala in šla spat. (Dalje prih.)

□ ■ ■ ■ □

V Visokih Turah.

Spisal Janko Mlakar.

(Dalje.)

ko za silo uredimo svoje notranje razmere, mi pravi Lojze s čisto dobrodušnim izrazom na obrazu:

„Janko, pojdi no tja in poglej na aneroid, če je barometer šel kaj kvišku.“

Vstanem in grem. Moral sem pa do nasprotne stene, kjer je visel velik lep aneroid, skozi celo sobo. Ko se vračam na svoje mesto,

zapazim, da je vse hribovsko občinstvo postalo naenkrat jako dobre volje, in da je vir tega razpoloženja najbrže — moja malenkost.

„Kaj me vsi gledajo in se tako zadovoljno muzajo?“ vprašam tovariše.

„Ker si tako eleganten“, me poduči Lojze. „Taka srajca in plezalke, na katerih so celo podplati v franžah, to se ne vidi vsak dan in povsod.“

„Kaj se boš norčeval iz mene in iz mojih . . .“

„Nič norčeval! Kar je res, je pa res. Izgledaš kakor kak „Salon-Tiroler“, samo golih kolen ti manjka, zato se pa od zadaj . . . Toda kaj sem te že hotel prositi? Aha, že vem. Pojdi no gor v mojo sobo in prinesi mi žico, ki sem jo na oknu pozabil; zopet se mi je pipa zabasala. Vidiš, ti imaš še mlade noge, jaz sem pa star in težak.“

„Seveda, mlade noge, ki bodo čez leto dni že Abrahama dotekle“, ga oponašam in vstanem, da mu izpolnim željo. Ko se pa pri vratih ozrem nazaj, zagledam zopet same smehljajoče se obraze.

„Kaj neki imam na sebi, da se mi vsi režé?“ si mislim, ko stopam po stopnicah, in se potegnem zadaj po hlačah. Tu otipljem naenkrat mesto kosmatega blaga nekaj čisto gladkega. V sobi slečem hlače in sedaj spoznam takoj, zakaj se mi vsi muzajo, ako me vidijo od zadaj, in zakaj je Lojze govoril gori pod Adlersruhe o belih krpah.

Imel sem namreč od zadaj našito veliko čveterovoglato krpo iz — belega platna.

Ker Lojza dobro poznam, sem takoj zaslútil, da se za tem skriva še kaka druga hudobija. Verno odparam krpo, in res se je moja slutnja uresničila. Zapazil sem namreč, da mi je porednež izrezal iz hlač velik kos zgornje plasti in robove s tem nastale odprtine prav mojstrsko prišil na spodnje blago. To svojo „tatvino“ je zakril z nedolžno belo krpo, s krivično pridobljenim blagom pa zakrpal — Ivanove hlače.

Kako sva se potem pogovorila, ne bom opisoval, ker je že skrajni čas, da to poglavje končam in pričnem novo, ki se imenuje:

Sonnblick.

„Zakaj ne Wiesbachhorn?“ bo morda kdo vprašal. Zato, ker nismo bili gori. Drugo jutro namreč — bila je sredo — je vladala gosta, temna megla, tiste vrste, da ne veš, ali dežuje ali ne; samo to čutiš, da si vedno bolj moker. Ker se do devete ure ni hotela nikamor umakniti, dasi smo jo z vso silo porivali, smo morali mi odnehati. Obesili smo Wiesbachhorn na kol in jo pobrali klavernih obrazov doli proti Heiligenblutu.

Ko pridemo s snega na mokra, trda tla, se megla začne nekoliko dvigati, a obenem jame tudi prav pošteno padati. Upali smo, da bomo

morda v Hoffmannovi koči lahko malo povedrili, če bo slučajno dež kakega vodnika vanjo spodil, a ostalo je pri upanju. Zato smo se spustili dol na ledenik in smo hiteli v največjem nalicu navzdol.

Ivan in France pa sta bila vkljub veliki mokrini čisto zadovoljna, da sta videla Pasterzo v — dežju. Vsa izprana se je namreč svetila v najlepší zeleni barvi.

Kmalu nam zapre pot široka razpoka. Lojze je silil, da bi šli na desno, češ, da vidi, kako se v tej smeri zožuje. Jaz sem predlagal, da se obrnemo na levo proti bregu. Toda Lojze je hlačal trmasto naprej, Ivan in France pa za njim. Nekaj časa vpijem za njimi, naj gredo za menoj; ker me pa niso hoteli poslušati, krenem sam proti bregu. Sicer sem enkrat moral na kolena, da sem mogel mimo široke zevajoče razpoke doli po ledeni strmini, a takoj nato sem stopil na ravna tla, in odtod dalje sem hodil kakor po trotoarju. Tovariši so se stanovitno izogibali razpok na desno; tako so se vedno bolj od mene oddaljevali ter se bližali nasprotnemu bregu. Ker pa je ledenik na tem mestu valovit, so mi kmalu izginili izpred oči.

Črez pičlo uro dospem do strme ilovnate steze, ki vodi z ledenika na Franz Josefs-Höhe, kjer stoji zasebni hotel Franz Josefs-Haus. Tu se ustavim in začnem zopet klicati. Črez dolgo časa šele se mi nekdo oglasi in kmalu nato zagledam Ivana.

„Kje sta onadva?“

„Ne vem. Ko sem zaslišal tvoje klicanje, sem se obrnil takoj sem, vabil sem ju s seboj, toda Lojze je trdil, da ima on prav, France mu pa verjame.“

Ker ju nisva nikjer videla, sva stopila nekoliko po stezi navzgor, odkoder sva lahko pregledala ves ledenik; res ju kmalu zagledava že daleč na sredi. Bližala sta se velikanskim špranjam, s katerimi je tu Pasterza vsa preprežena. Kričala sva na vso moč; toda nekaj časa se za najine klice nista nič menila, marveč sta hitela naravnost proti desnemu bregu; naposled sta se vendar obrnila. Preteklo je pa še precej časa, preden sta prišla do naju.

„Za božjo voljo, Lojze“, mu kličem skoro jezno naproti, „kaj pa blodiš brez potrebe po ledeniku?“

„Hotel sem se malo izprehoditi in Francetu pokazati, kje sem šel pred leti na Grossglockner.“

„Pa v takem dežju! In izgubili smo pri tem celo uro!“

„Moker sem že tako do kože in še naprej, ur imamo pa danes še več ko preveč.“

„Kaj se sedaj prerekata?“ se oglasi France. „Kar naprej! Čim prej pridemo v Heiligenblut, tem bolje je.“

In hiteli smo dalje brez prestanka, v dežju in vetru, dokler nismo prišli po sedemurni hoji od Oberwalder Hütte v Schoberjevo gostilno.

Lojza je pa sedaj dobra volja čisto zapustila. Sedel je na posteljo, sezul mokro obutev in motril z mračnim pogledom utrujene noge.

„Moja tura je že končana“, je rekel žalostno-jezno. „Noga mi je čisto otekla.“

„Vidiš, Lojze“, se oglasim jaz, „če je noga zlomljena . . .“

„Nič zlomljena“, zavrne me rezko. „Ta, ki je zlomljena, je čisto zdrava; ta-le pa, ki je zdrava, me pa salamensko boli. Ne vem, če bom mogel jutri na njo stopiti. Vsega tega si pa kriv ti, ki nas v takem vremenu okrog pojaš.“

„Prosim te, Lojze, saj veš, da moramo v soboto priti v Mallnitz; in če hočemo na Sonnblick . . .“

„Kaj me briga Sonnblick! Ti in Sonnblick me lahko . . . dobro veš, kaj . . . Prosim te, France, poišči tisto koroško Velikovčanko in ji reci, naj mi prinese škaf vroče vode, da si nogo skopljem.“

Ker z Lojzem ni bilo v tem duševnem in telesnem razpoloženju nič, greva z Ivanom ven na vas. Dež je namreč čisto prenehal, solnce je začelo siliti skozi oblake in kmalu se je odgrnil tudi Grossglockner.

Ker nisva vedela, kaj početi, sva šla po strmi stezi na Kalvarijo. Ščasoma se je popolnoma ujasnilo in imela sva krasen razgled. Dolgo sva sedela tu gori in jemala slovo od kralja Visokih Tur, ki je ves žarel, kakor velikanska plamenica, v žarkih zahajajočega solnca.

Ko prideva nazaj v gostilno, najdeva Lojza že pri dobri volji. Potolažil je ministra za notranje zadeve z golažem in s pivom, napolnil sobo z dimom in v teh okoliščinah našel zopet ravnotežje. Zato se mi je dal čisto rad pregovoriti, da se odpelje drugo jutro v Dölsach, od tod pa v Mallnitz, kjer si nogo lepo ozdravi in nas počaka, da pridemo z Sonnblicka.

„Če bo pa že jutri noga dobra, potem pojdem kar z Vami“, je rekel že čisto potolažen.

„Seveda, potem pojdeš z nami“, mu pritrdimo odkritosrčno.

Toda ni šel z nami. Hotel nas je nekoliko spremiti, a že pri hotelu Ruperti-Haus so ga zapustile moči.

„Ne morem naprej, noga me noče ubogati. Položim jo tja na solnce, ob enajstih se pa odpeljem z avtomobilom. Torej srečno hodite in na svidenje v Mallnitzu.“

„Na svidenje, pa pozdravi se“, mu odvrnemo in odidemo dalje.

Pri prvem ovinku se ozremo nazaj. Slonel je še vedno ob cestni ograji in gledal za nami. Tudi nam je bilo hudo pri srcu, da smo ga morali pustiti . . .

Nekaj časa smo hodili skoraj po ravnem. Pot se je začela šele vzpenjati, ko smo prišli do potoka Fleissbach. Kmalu sta storila solnce in nahrbtnik svoje; ko smo prisopihali do razpotja, kjer se Fleisstal cepi v Gr.-Fleisstal in Kl.-Fleisstal smo si že zaupali važno novico, da je vroč — dan. Bili smo prav veseli, ko nas je za tamošnje razmere dobro zaznamenovana pot pripeljala v senčnat gozd, ki sega skoraj do sklepa doline Kl.-Fleisstal.

Tu stoje razvaline nekdanje fužine „Alter Pocher“ (1700 m). V vseh teh krajih od Pasterze noter do Nassfelda so namreč nekdanj kopali zlato rudo. Zato se še dandanes imenuje skupina, h kateri spada tudi Sonnblick (Hoher 3103 m), Goldberggruppe. Cerkev v Heiligenblutu in velike, sedaj seveda zanemarjene hiše v Dellachu nam jasno pričajo o blagostanju, ki je prihajalo svoje dni iz zlatih rudnikov.

Ko pridemo do bistrega potočka Zirmbach, si postavimo na njegovem zelenem bregu tri šotore brez platna. Hodili smo nepretrgoma že skoraj tri ure in se nam je torej daljši počitek prav spodobil.

Naj reče kdo, kar hoče, jaz štejem take-le odmore med prijetne dolžnosti za lepoto narave dovezetnega hribolazca. Ob žuborečem studencu ali prešerno skakljajočem potoku ležeš na mehka tla ali pa sedeš na trdo skalo, oblečeš suhi suknič, potem ko si slekel mokro srajco in jo dal na sonce se sušit, nato pogledaš, kaj bi se predejalo iz nahrbtnika v želodec, kjer se veliko lažje nosi kakor na hrbtu, naposled se napiješ mrzle vodice . . . Vsaj jaz ne poznam boljše brezalkoholne gostilne, kakor je ona „Pri bistrem studencu“ v gorah.

Imam prijatelja, ki nosi za take prilike vedno orglice s seboj. Ko je lani na planini nad Bohinjskim jezerom začel nanje igrati, se je kmalu krog nas zbralo vse polno čveteronogega planinskega občinstva. Pujski vseh treh spolov so bili tako navdušeni, da so nam hoteli vdreti v „tabor“, medtem ko je očitno manj muzikalična goveja živina stala bolj v ozadju.

Ko so se nam srajce posušile, smo jih oblekli in odšli ob potoku naprej. Kmalu zagledamo na levi nad seboj krasne vodopade, v katerih poskakuje Zembach v dolino, potem ko je zapustil svojo zibel v jezeru Zirmsee; naravnost nam nasproti je pa kazal Kl.-Fleiss Kees svoj razpokani jezik, kakor bi nas hotel še zasmehovati, ker nam je zaprl pot.

„Modri odneha“. Tega pregovora smo se tudi mi držali, dasi nismo mislili nanj, in zavili proti vodopadom, nad katerimi nas je čakal, kakor je trdil moj pisani vodnik, udobni planinski dom Seebichlhaus (2464 m).

Poleg steze je ležal na tleh star, povaljan klobuk, proti kateremu je bila moja rajnka klofeta — cilinder. Ako bi bilo to na glavni cesti, bi

menil, da ga je odvrigel berač, ker je dobil drugega v dar. Ivan je bil pa drugačnih misli. Skrbno ga pobere, oplazi z njim po bližnji skali, ga preišče, če ni morda obljuden s kakimi bolj ali manj krvoželjnimi živalicami, in ga slednjič potisne na glavo, rekoč:

„Dober je, mi vsaj ne bo treba iti brez klobuka domov. To je prostoležeča stvar in lastnik postane tisti, ki jo pobere.“

Ko pridemo vrh praga, krenemo na desno in v par minutah zagledamo pred seboj napol podрто kočo.

„Je li to Seebichlhaus?“, vpraša prezirljivo Ivan.

„Ne! Saj je to le podrtina“, mu odvrnem ter se oziram okoli, kje bi zagledal ponosni, „Haus“ imenovani planinski dom.

„Pa je! Le poglej napis“, pravi nato France in pokaže s cepinom na desko, na katero je nekdo z okorno roko zapisal „Seebichlhaus“.

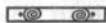
Vsi dvomi so pa minuli, ko je čez bruna in deske pritelovadil iz podrtije golorok mož, tesarski mojster po poklicu, in nam povedal, da je to res pravi pravcati Seebichlhaus, ki ga je pred dvema letoma plaz tako hudo razdejal.

Nato prileze ven še njegov vajenec, ki pa je kar na stežaj usta odprl, ko je zagledal Ivana. Nekaj časa hodi krog njega kakor maček krog vrele kaše, nato pa stopi k mojstru in mu nekaj po tihem pove. Ta se zasmeje in pravi Ivanu:

„Oprostite, gospod, fant pravi, da imate njegov klobuk, ki ga je včeraj nekje spodaj pozabil, pa se vam ne upa reči, da bi mu ga vrnil.“

In tako se je moral Ivan posloviti od „pobrane prostoležeče stvari“.

(Dalje prih.)

Papirnata zemljepisna imena.

Josip Brinar.

Slovenska zemljepisna imena so tako značilna in slikovita, da si srce, za lepoto vneto, primernejših želeti ne more. Zato nas tem neprijetneje dirnejo umetno ustvarjena imena, ki so se začela po naših zemljevidih in zemljepisnih knjigah šopiriti od tistih dob, ko je pred desetletji izšel Orožnov Stenski zemljevid vojvodine Kranjske. Na tem zemljevidu so se pojavila umetno prikrojena imena pogorij, ki jih preprosti narod v svoji slikoviti govoricu ne pozna; ona imajo

potemtakem le na papirju svojo domovinsko pravico. Na ljubo nekaki metodični parcelaciji gorovja na manjše enote so tako nastala imena, kakor Škofjeloško gorovje, Polhograjski Dolomiti, Idrijsko pogorje, Južno Alpsko predhribje, Turjaške gore, Metliško-Črnomaljsko gričevje, Podpeško gorovje, Celjsko gorovje, Dolenjsko gričevje s svojo Trebanjsko, Mokronoško in Litijsko skupino itd.

Posebnost teh prisiljenih, papirnatih imen je, da so izvečine izpeljana iz krajevnih imen vasi in trgov. Z zemljevidov se je izumetničenim imenom odprla pot v šole in v šolske knjige; tako se jim je priznala znanstvena upravičenost. Ako se naslanjajo umetno stvorjena imena vsaj na geološke ali zemljepisne značilnosti, kakor n. pr. Polhograjski Dolomiti in dr., no, to bi naj še bilo. Ali nekatere teh papirnatih skovank niso le svojevoljno izmišljene, marveč celó nasprotujejo zemljepisnim osnovnim pojmom. V „Dolenjskem gričevju“, se mi zdi, naš ponosni Sv. Kum kar zardeva iz ogorčenosti (osobito ko se koplje v večerni zarji), da ga hočejo ponižati med „griče“. In čemu baš ime „Litijska skupina“, ko bi si smela to „skupino“ prav tako lastiti n. pr. tudi „slavna“ Višnja Gora. Krško in Novo Mesto bi smela ugovarjati „Mokronoški in Trebanjski skupini“!

Ker se tem papirnatim zemljepisnim imenom dozdej še ni nihče resno po robu postavil, zato se ta omedna nomenklatura v novejšem času razpasuje še vse bolj. V zadnjih letih so se pojavile — avtorjev namenoma ne navajam — znanstvene označbe, kakor „Slovenjebistriško gričevje“; „Vitanjska gorska vrsta“, ki sega bojda od Sv. Uršule preko Konjiške gore in Boča tja do Maceljskega gorovja; „Laško gorovje“, ki se razprostira neki južno od Savinje, pa šteje med svojece tudi obsotelsko Rudenco (!). Drugje nas zopet učé, da je „Dolenjsko gričevje“ smatrati kot del „Celjskega hribovja“, v katerem se nahaja manjša parcela „Trboveljskega gričevja“ s svojo Mrzlico, ki so ji dali (čisto po nepotrebem) priimek „Savinjski Triglav“!

Tudi slovenskemu Krasu „tam preko“ niso prizanesli. Tako učé: „Hrušica je obširna planota z najvišjim vrhom Nanosom“. Da Hrušica ni nikakšna „planota“, se prepriča vsakdo, ki ga pot privede čez Podkraj in Col na Vipavo. Hudo bi se pa tudi zmotil, kdor bi menil, da je Nanos le posamezen vrhunec. Ime Nanos pritiče obsežnemu pogorju, ki se razprostira od Predjame in Nanošice pa do Vipavske doline, tako da se oba kraka kota, omejujočega to pogorje, ostro stikata nad Razdrtim s svojo golo Plešo (1261 m); a v obširnem Nanoškem gorovju se dviga še cela vrsta vrhuncev, med njimi najvišji Suhi vrh (1313 m).

Nekateri kartografi so za gorovje, razprostirajoče se od Postojne do Snežnika, iznašli ime „Javorniki“, drugi pa označujejo vso gorsko vrsto od Postojne do hrvatskega Risnjaka s „Pivko planino“. A ne prva, ne druga označba ni pravilna. Kraševci poznajo le Veliki Javornik in Mali Javornik (vzhodno od Postojne), ostalega pogorja tja do Snežnika pa ne označujejo s skupnim imenom, ampak le z lepimi imeni posameznih gor, n. pr. Kožljek, Travnj vrh, Baba, Trojica, Debela gora, Smrečnica in tako dalje.

Ker smo že na Krasu, še to: Unec (masc.) je vas blizu Rakeka, Unica (fem.) pa reka, ki združuje iz Malograjske jame in iz Škratovke pri Mlinih vse vodovje iz Pivke ter odtoka Raka, ozir. Cerkniškega jezera.

Na Krasu dobimo tudi lepe primere dolin, ki jih smemo upravičeno imenovati „kotlini“, kakor Planinska kotlina, Cerkniška kotlina i. dr., ki nimajo vidnega nadzemlskega odtoka. Označba „kotlini“ pa nikakor ne gre izrazitim dolinam, ki so vsaj na eno plat široko odprte v svet. Vzlic temu v novejših opisih Slovenije lahko padeš zdaj v to, zdaj v ono „kotlini“ (n. pr. Ljubljanska kotlina, Celjska k., Brežiška k.). Nedavno se je v Savinjski dolini porodilo neko „Društvo . . . za Savinjsko kotlini“. Ponosna Savinjska dolina, zgani se, de ne utoneš v „vražjem kotli“!

Ker smo se že postavili za lepo ime naše Savinjske doline, pa recimo še eno, dve o Savinjskih Alpah! Ali bi ne bilo umestno, da naposled vendar že opustimo dvojno ime: Savinjske ali Kamniške Alpe? Zdi se mi naravnejše, ako ohranimo ime Savinjske Alpe; zakaj označba po vekoviti reki je gotovo starejša in bolj naravna nego ime, posneto po minljivem mestecu. Saj smo iz sličnih razlogov tudi opustili nekdanjo označbo „Solčavske planine“. Kamničanom bi še vedno ostalo „Kamniško sedlo“, četudi bi mogli izraz „sedlo“, ki smo ga prevzeli iz tuje besedne slike, nadomestiti s pristno slovenskim izrazom „vrata“. Janez Trdina iz Mengša pripoveduje v svoji avtobiografiji edino le o „Jermanovih vratih“ (Kamniško sedlo).

S Kamniškega sedla se spustimo navzdol (ali uberemo pot, jo mahujemo, krenemo, udarimo — samo nikarte govoriti o vratolomnem „sestopu z gore“) v našo lepo Logarsko dolino. Oho, kaj ne v Logarjevo dolino, ki je dobila ime po znani gostoljubni hiši Logarjevi?! Saj pravimo tudi Robanov Kot, Matkov Kot itd., in ime „Logarjeva dolina“ je prav tako izpeljanka iz osebnega lastnega imena! Pa le počasi po kamenju! Ime Logarska dolina je postalo že nekakšna občna označba, ki je izgubila svojo lokalno barvo; tudi se je ta oblika že udomačila v raznih planinskih spisih; in navsezadnje:

nekdanji „Logarjev dom“ je danes ohranjen samo še kot domače hišno ime. Sicer pa bodisi Logarjeva ali Logarska dolina, da bi se le eno ime dosledno uporabljalo!¹

S Savinjskih Alp še en pogled na Pohorje s svojo košato Veliko Kopo, ki je naposled vendarle tujo „kapo“ zalučila globoko dol v Mežinjno. Kako, v Mežinjno? V Mežo menda, ali Mislinjo, ka-li? Ne, ni se nam zareklo! Kakor ima Drava hčerko Dravinjo, Sava svojo Savinjo², tako ima tudi Meža svojo Mežinjno! In iz kako čistega slovanskega studenca izvira ime naše Mežinje! Le pomislite na izraz: mežava (zamočvirjena) senožet, ali: mezeti je pomalem se cediti! „Mislinja“ je pač spačen stvor iz ponemčenega Mies (Meža) in tuje končnice — ling, ki so ji priteknilo slovensko obrazilo — „inja“, kakor domači krivček na nemški repek. Zanimivo bi bilo izvedeti, ali se ni ohranilo kje med pristnimi očanci ime Mežinja ali M'žinj ali kaj sličnega, kakor je še ob korotanski Meži ohranjeno ime vasice Mežice!

S pričujočimi vrsticami sem hotel dati le nekaj pobude našim zemljepisnim veščakom, ki naj bi vzeli v roke gosto rešeto, da izločijo iz našega domoznanskega vršaja vse nepotrebne pleve in tuje mekine.

Kotiček.

»Prag« na — »Tominškovi poti«.

Ne dvomite, da pišem golo resnico, čeprav bi vas utegnil ta neverjetni naslov prisiliti k skomizganju in mrdanju. Zgodilo se mi je, kakor vam bom povedal.

Mislim, da je bilo za mano že blizu pol življenja, ko me je postalo mahoma sram, da še nisem bil na Triglavu. Krasni jesenski dnevi so me še bolj zbadali in priganjali na pot. Toda zaman sem letal od prijateljev do znancev, da bi dobil družbo veščega vodnika. Nihče ni utegnil. Ali tega nisem naposled nikomur zameril; zakaj bilo je v času, ko so se že začenjale šole in so potekali zadnji dnevi dopusta. Jezilo pa me je, da mi živ krst ni mogel dati pametnega sveta, kje naj jo poberem z manjšim trudom in večjo varnostjo: ali iz Bohinja, ali iz Vrat? Do takrat sem namreč trdno mislil, da ga skoro ni možaka v Ljubljani, ki bi se še ne bil grizel v kolena po triglavskih skalah. Neki »turist«, ki sem ga dotlej imel v visoki časti, ker sva že lezla na Krim in na Sv. Tri Kralje, me je celo s posmehom odgnal, češ, da si samo norci upajo sami na Triglav. In bi me bil s tem skoro oplašil, da nisem stopil še v pisarno S. P. D. Prijazna gospodična mi je tam povedala, da vodi napripravnejša pot čez Prag. Zagotovila me

¹ Po točnem sporočilu domačinov je pravilno, kakor se je tudi doslej pisalo in se naj i odslej dosledno piše: „Logarska dolina.“ Uredništvo.

² Edino pravilna pisava je „Savinja“, povsem napačno: „Savina“. (O Logarski dolini in Savinji objavimo še poseben spis.) — Uredništvo.

je, da bom spotoma gotovo dobil družbo. In ko mi je tudi povedala, da bodo kože še par dni odrpte, sem jo lepo zahvalil; pripravil sem si nahrbtnik, da jo naslednje jutro pobere s prvim vlakom.

V Mojstrani je izstopil mlad par, ki je bil opremljen za gore. Drugih turistov pa ni bilo. Mahnil sem jo za njima. Ali že onkraj cementne tovarne sta se mi izgubila v hosto. Bog ž njima! Držal sem se potem markacije, ki me je srečno pripeljala k Aljaževemu Domu. Tu sem naletel na žensko družbo, o kateri sem z vso gotovostjo sodil, da se je pravkar vrnila s Kredarice. Izpraznjeni nahrbtniki, planinske rože okoli čepic in klobukov ter dolge gorske palice so me potrjale v tej veri. Pa sem jih vprašal za pot. Da bi jih tako ne bil! Skoro so se mi smejale, češ, kaj pa te je prineslo samega, če ne več kod in kam. Nato sem se obrnil na oskrbnika, ki me je zagotovil, da je pot dobro markirana in da bom lahko še pred nočjo na Kredarici. Tudi on mi je priporočil Prag in mi s površno gesto označil smer.

Krenil sem k produ in prišel do ogromne skale, ki je bila vsa polna znamenj in napisov, samo »Praga« nisem videl nikjer. Blizu tam je stala tabla: »Tominškova pot — ne brez vodnika!« O, saj ne pojdem, ne! Ta gre gotovo tja v steno, kamor kažejo markacije. Naj si le kdo drug razbija na njej glavo in kolena, jaz hočem čez Prag.

Toda kje pri vragu je kak napis? Iskal sem in iskal, vse zaman! Ali ne bi stopil nazaj do oskrbnika? — Nak, tega veselja ne privoščim babam. Še enkrat sem pregledal napise na skali in prebrskal obližje; zastonj — »Praga« ni bilo nikjer.

Nato sem začel ugibati: »Tja k steni za nobeno ceno! Naj vodijo te markacije, kamor hočejo, za njimi ne grem. Tam se je že kdo ubil, jaz se še nočem. Na vsak način mora peljati pot čez Prag tam kje po gošči onkraj proda.« Pogledal sem še enkrat tisto svarilno tablo Tominškove poti in zazeblo me je kakor vruga, ki pogleda na križ. Zdaj sem se odločil, da preiščem še goščo onkraj proda.

In res sem kmalu našel markacijo. Ta bo prava! In sem ji zaupno sledil po ozki grapi. Prišel sem do skale, na kateri je bila zaznamovana nadmorska višina. Sto metrov višje zopet tako. To bo imenitno! Pogledal sem na uro, da bi opazoval, koliko časa bom hodil prihodnjih sto metrov. Prav čedna zabava. Naposled sem celo do minute natanko izračunal, kdaj bom na Kredarici. Potolažilo me je, da bo to res še pred nočjo, in minila me je vsa bojazen, da sem morda potratil preveč časa z opletanjem po dolini. Mestoma sem že dosegel kline in žico, pa mi še mar ni bilo, da so pod mano bogve kakšni prepadi. Saj sem vedel, da pridejo čez Prag celo otroci, pa bi jaz ne! Kar pogumno dalje!

Kmalu je zazevalo pred mano »okno« v skalovju. Na oni strani sem zagledal strmo padajoče stene. V ostrem kotu je držala žica nad ozkim stopnjiščem. Aha, to je pa tisti slovit »Prag«, sem si mislil. Malo tesno mi je pa le bilo, ko sem se plazil tam mimo. Hvala bogu, najhujše je menda za mano, sem se zadovoljno oddahnil, ko sem stal zopet med borovčki. Toda iznova sem srečaval kline in žico. Hladna brezna so zijala pod mano. Mislil sem že, da bi se vrnil. In sem si začel očitati veliko drznost, da sem se upal na tako pot. Nova številka, ki sem jo srečal, mi je dala zopet poguma. Povedala mi je, da sem samo še nekaj sto metrov pod Kredarico. Ni hudir, da bi jih ne zmagal! —

Čez nekaj časa sem začutil neprijetno stiskanje v prsih. Tudi v vratu me je nekaj tiščalo. Ta bo lepa, če me v tej divji samoti obide slabost... Koga naj priključem, odkod? — Na pripravnem mestu sem odložil nahrbtnik, povzjel kozarec

toplega čaja in koj mi je odleglo. Stiskal me je pač ne baš lahki nahrbtnik s svojimi nerodnimi oprtnicami. Uredil sem si ga zdaj nekoliko bolj pripravno, pa hajdi dalje.

Ni trajalo dolgo in odprlo se je za ovinkom široko sedlo. Kmalu nato sem prišel do table, na kateri je bil zopet napis: »Tominškova pot — ne brez vodnika!« Videl sem markacijo, ki se je tu odcepila v globoko korito in sem zadovoljno vzdihnil: »To bi šele doživel vruga, da me je premotilo na Tominškovo pot, ko je že Prag tako nakazan. Naj si le drugi lomijo tam kosti; jaz vem, da si jih nikoli ne bom.«

Kmalu sem bil iz strmine. Tabla mi je pokazala pot na Kredarico. Še eno uro. Solnce je stalo nad Luknjo, o ja, zdela jo bom do mraka, brez skrbi! Kakor da hodim po udobnem pločniku velikega mesta, se mi je zdela ta pot preko izgubljenih podov. Pozabil sem na vse težave preteklih ur. Zavest, da sem našel sam na te veličastne višave, me je nalila s prešernim navdušenjem. Samo čez ledenik me je še dajalo, ker je bil pomrznjen, jaz pa brez derez. Moral sem si pač pomagati, kakor sem znal in mogel, s petami in palico, da se nisem kam »popeljal«. V mraku sem zagledal kočo na Kredarici z občutkom, kakor da mi je nekdo v veliki sili ponudil prijazno roko.

Ko sem po prvem okrepčilu pripovedoval oskrbniku svoje križe in težave na tej prvi poti po triglavskih skalah, me je mož začudeno poslušal. Ni mu šlo vkup, da sem hodil čez Prag in ni dosti manjkalo, da se nisva spričkala. Zakaj on je trdil, da sem lezel po Tominškovi poti. Jaz pa, da ne in da ne in da mi taka predrznost še v glavo ne pade.

Šele doma se mi je posvetilo in to čez dobro leto, ko mi je prišel v roke Badjurov kaži pot »Na Triglav«. Takrat sem videl, da je bil moj Prag vendarle na Tominškovi poti. In prosim gospoda oskrbnika na Kredarici za zamero, ker sem mu delal krivico. Pisal bi mu bil že, pa mu ne vem naslova in tudi tega ne, ako slavna pošta sploh dostavlja pisma na Kredarico.

Vilko Mazi.

Čez hrib in dol.

»Izpod Triglava.«

(Nadaljevanje.)

Kar težko se je bilo ločiti od prijaznih ljudi in obljubiti smo jim morali, da jim takoj pišemo iz Bohinja, ako smo srečno prišli domov. — Kar tako pa le nismo mogli oditi z Mojstrane; muhe so nas zanesle še v hotel »Triglav«, kjer smo dobili — veste koga? — i tiste »dečle«, ki smo jih preje šli klicat. No, smo pa zopet klepetali, da je bila ura že skoro ednajst, ko smo vzeli slovo od Mojstrane.

Pa imeli smo že takoj v začetku smolo! Nobeden od nas še ni hodil iz Mojstrane v Radovino, pa nismo vedeli, kje je pravi pot. Tako smo že v Mojstrani zašli in prilezli nekam tja gori za cementno tovarno. Toliko sem pa le vedel, da se je treba držati bolj proti jugu; zato smo jo zavili kar naravnost proti vzhodu, češ, nekam bomo že prišli. Luna je sijala, sneg je bil osrenjen in nas je imenitno nosil. Prelezli smo par strmin, poskakali preko par plotov in končno le zadeli pravi pot.

Še precej hitro smo pobirali stopinje po tu lepo izvoženi poti navzgor. Včasih smo seveda malo postali, da smo »zijali« nazaj na Kepo in naprej proti

Kotu in Krmi. Polnoč je bila proč, ko smo priromali do Kosmača v Radovini. Seveda je že vse spalo in mi smo kar lepo mirno marširali naravnost proti Krmu. Mislili smo, da bo sneg mehak in da nam bodo smučiči po Krmu izvrstno služili; a jih nismo rabili prav nič, ker je bil sneg tako imenitno osrenjen, da se je hodilo kakor po suhem.

Uživali smo čarobnost zimske noči. Luna je sijala z jasnega neba in nebrojna čreda svetlih zvezd jo je spremljala na njenem veličastnem pohodu preko nebeškega svoda. Sneg se je bliščal v odsvitju njenih žarkov. Pred nami je samevala Krma v zimski krasoti, bel ščit je obdajal njene čuvaje, vrhunce in sosede velikana Triglava. Vladal je povsod le mir, tišina, ki jo je motilo le naše dihanje in naši pomenki o divni krasoti. Večkrat smo postajali, da smo si napasli radovedne oči in »kotrofist« je zelo obžaloval, da ne more vse te lepote spraviti na eno izmed tolikih plošč, ki jih takorekoč za prazen nič vlačimo s seboj.

Le enkrat samkrat je to tišino premotil star lisjak z glasnim bevskanjem onkraj doline v smeri izvira Radovine.

Okoli druge ure smo srečno prijadrali do Zasipske planine. Prijazna se zdi človeku ta planina poleti, ko se pase po robovih živina. Danes pa je bilo vse zapuščeno, vse prazno, celo bajte so bile prazne, da niti slame nismo dobili, da bi mogli zaspati vsaj eno uro. Tako torej s spanjem ni bilo nič, preganjali smo si ga s kurjavo in pitjem čaja, slednjič pa le še z — dremanjem. Pa še to je kmalu izginilo, ker proti jutru je pritisnil občuten mraz.

Po kratkem zajutru smo odrinili dalje. Mesec se je že davno skril za vrhunce, ki oklepajo dolino in njegovi žarki so poljubljali le še Lipanski vrh in objemali Debelo Peč. Prvi jutranji sij smo opazili šele pri lovski koči, ki je bila odprta. Prav žal nam je bilo, da nismo šli ponoči naprej do nje; tam bi si bili lahko zakurili v kuhinji in se naspali vsaj na toplem. Mislim, da bi nas slavna šumska uprava zaradi tega ne bila zaprla. Koča je bila najbrž odprta, ker so jo obiskali kaki divji loveci. O tem je pričala po štedilniku nastavljena posoda; kajti gozdar pospravi po koči, preden jo zapusti.

Bil je že popoln dan, ko smo obstali v koncu doline tam, kjer se pot začne dvigati proti Gorenji Krmi. Prvi solnčni prameni so se iztezali izza Lipanskega vrha in padali na pobočja Rjavine. Prihajali so vedno nižje in nižje in v kratkem so bili vsi vidni vrhovi ožarjeni v jutranje solnce.

(Dalje prih.)

Odporni Jalovec.

(K nesreči s srečo, na Vidov dan 1924.)

Ves teden smo ugibali radi ture na Vidovo. Konec ugibanja je bil, da naskočiva to turo sama z g. Darinko Jalovec. Odpeljala sva se v petek, 27. 6. 1924, s popoldanskim vlakom iz Ljubljane proti mogočnim obmejnim vrhovom naše divne Gorenjske. Veselo razpoložena sva se spotoma urila v obmejni nam italijanščini... Iz Kranjske Gore peš v Planico, ob železnici, ker vlak ne popelje dalje. — Informacije v Ratečah glede prestopa italijanske meje so bile sicer

vse prej ko vabljive, a zanašala sva se na svojo srečo in sva pospešila korake proti dolini Planici v okrilje Mojstrovke in Ponc, kjer se je pred nama rdečil v soju zadnjih solčnih žarkov ponosni, a odporni Jalovec.

Solnce je zatonilo. Črede živine so se vračale s paše in pastirji so naju prijazno pozdravljali. Pri prvem bobnečem šumenju — izvirku — se okrepcava; potem hitro dalje.

Mrak se je spuščal v dolino, v bližnjem grmovju se je oglašal slavček, tik nad vrhovi pa se je zablščala naša zvezda vodnica — Večernica, in dvo-glasno je zaodmevalo od strmih brd: »Tam za goro zvezda sveti... Nehote naju je obdala melanholija. Nevesele misli so blodile okoli... Nastopila je noč, svetla, jasna s tisočermi zvezdicami, v gozdni tišini si slišal le odmev korakov in udarce cepina. Zatopljena vsak v svoje misli nisva pazila na markacijo; pa saj ni mogoče se izgubiti. Iz bližine se je začulo lahko zvončkljanje, glasen planinski »juhe« je predramil pod drevjem snivajočo, počivajočo goved. A kmalu je zamrl za nama zadnji glas zvončkov. Bila sva tudi zopet na poti.

Pred nama vstaja iz teme svetel obris lesene zasilne zgradbe, shrambe za zidarsko orodje in material. Oglekala sva si jo in ugotovila, da bi v sili nudila dovolj strehe dvema tovarišema, ki ne stavita v življenju prevelikih zahtev. Odrinila sva dalje in ob bobneči vodi dospela do izvira Nadiže; pred nama pa se je razprostiral naravni gaj Tamar planine. Iskala sva kočje, ali dobila nisva drugega kakor nedavno ugaslo apnenico; zato sva se vrnila k prejšnjemu zasilnemu zavetišču.

Medtem se je zračna atmosfera otežila in občutila sva, da se pripravlja na dež, kar nama je že v Ratečah prerokoval prijazni pastir. Ozračje je bilo napolnjeno z električno silo, veličastno svetlikanje je ozarjalo okolico in bližnje in daljne vrhove. Tudi v me je švignila enkrat električna struja, streslo me je; a bilo ni nič hudega, še prijetno se je zdelo. Pospešila sva korak, si spotoma napolnila skodelico z vodo, za čaj, in bila sva kmalu zopet pri koči. Odloživši nahrbtnika, sva si napravila iz desk »ležišče«, ga pregnila z dežnim plaščem. še »nahrbtnik pod glavo in — mir!« Zadremal sem kmalu in vzdramil me je šele šum, ko so pričele padati težke deževne kaplje na streho ter se je koj nato ulila močna ploha, ki ni tako brzo pojenjala. Kljub trdemu ležišču sva bila zadovoljna, da sva imela vsaj streho nad seboj.

Ure so minevale in mračna svetloba se je pričela kradoma razširjati skozi špranje in razpoke v najino zavetišče. V hladnem jutru me je pričelo mraviti dvignil sem se z neudobnega ležišča, pretegnil svoje kosti ter šel pogledat na vreme. Presenečenje! Solčni žarki so že zlatili vrhove, nebo je bilo temno, nikjer nikake meglice; planinsko jutro. Telesno in duševno osvežena sva se odpravila ob ½6. uri zjutraj proti cilju.

Humorja nama ni manjkalo. Veselo razpoložena sva vrsikala, da je kar odmevalo. Zdelo sva se kakor otroka v naravi, kakor bi bila gospodarja vsemirja; v tem zanosu mine človeka vsaka otožnost, vsaka skrb. Občutila sva to s tovarišem oba in pomembno čujem še danes takratne njegove besede:

»Je nekaj, kjer vsaj časno bolesti se pozabi — — —

Umiri se srce Ti in duša le v naravi!«

Šla sva molčé drug za drugim...

Deževne kaplje, ki so se vsipale z drevja in grmovja, so naju dodobra namočile, a njih hlad v blesku jutranjega solнца nama je dobro del. Toda topli solčni žarki so vlago kmalu pregnali, da sva skoro občutila njih prijetno toploto.

Pobočje prehaja polagoma iz položne v strmejšo strmino. Vmes leže skalni kolosi, priče prošlosti. Desno in levo šumenje bistrih izvirkov, padajočih iznad skalnih pečin v lepih slapovih na prodišče, kjer se poizgube v notranjosti zemlje, da privro pozneje v Podkorenu kot izvir Save Dolinke zopet na dan.

Snežišče sega še čisto v dolino. Ura je pol osmih: kratek odpočitek pri curku tajajočega se snega. Pogasiva si žejo z mrzlo limonado, si razposajeno namečeva drug drugemu snega za vrat — brr — in hajdi naprej! Sneg je trd ter drži dobro. Polagoma se dvigava proti žlebu.

V višinah nad nama se je pričela valiti čez navpične stene gosta megla; kmalu zavije vse vrhove in grebene. Prejšnji krasni razgled nama je zaprlo, neprijetno je dirnilo naju to. Molče sva nadaljevala pot, dokler nisva prišla do navpične stene, mimo katere je prehod iz Jalovškega kuloarja v Koritnico in na Mangart. To nama pove tudi rdeča puščica in napis na steni. Mal odpočitek, pogled nazaj in par jasnih vriskov tja v dolino in gor v strmino — zavedala sva se, da imava sedaj nevarni del pota pred seboj. .. Korajžno! Pošalila sva se še o testamentu. — Kdo bi si mislil, da bi malo pozneje skoraj nastala iz šale resnica!

S klobukom sva si zavarovala glavi pred event. padcem kamenja z vrha in nato pričela previdno stopati tik ob steni, korak za korakom se zasigurajoč v že precej zmrzlem snegu proti vrhu žleba. Tako sva prišla do večje pečine, ki je kakor klin zasidrana skoraj v sredo žleba in ga loči v dva dela. Nekaj trenutkov odpočitka; ura je devet, v dobri uri bodeva na vrhu žleba in izven nevarnosti. Megla naju je že obdajala krog in krog, tako da je bilo kar mračno med pečinami, prostega razgleda pa ne dalje ko na 20 korakov okrog sebe. Strmina znaša tu skoro do 60 stopinj. Izogibala sva se kolikor mogoče sredine in nevarnih mest, kjer je bilo zelo nasejano z odlomki kamenja, in sva iskala čistega snežišča. Čas je potekal polagoma, štela sva četrtinke ure, koliko še imava do vrha, ker se radi megle nikamor ni videlo. Semintja je puhnil oster pih burje, ki je odkrušil kak kamen, da naju je oplašil, a šel je mimo. Razgovarjala sva se še, da bi bila pot tu navzdol še mnogo neprijetnejša, in da bi sploh ne bilo priporočljivo hoditi navzdol. Skozi meglo sem začel razločevati svetel obris grebena med obema sklanima stenama. Omenil sem, da bodeva v četrto ure na vrhu. Po preteku 10 minut zavijeva od stene proti sredini žleba radi lažjega in hitrejšega stopanja, misleč, da sva že iz nevarnosti. Močan pih burje, megle se razganjajo, nad nama oglušujoč tresk, enak detonaciji — ne zavedajoč se, kaj se godi, skočim iz sredine tri korake proti desni strani stene. Pogled proti vrhu mi pokaže jasno nebo: le še 20 korakov poti je do vrha žleba! Deset korakov pred nama pa se začno v divjem diru vsipati na sredo snežišča večje skale in množina kamenja. Pogledam k tovarišu — tovarišici, ona se nahaja še vedno na sredi snežišča, sklonjena in oprta na cepin. Zavpijem »Darinka, semkaj!« ali bilo je prepozno. Obdana je bila v hipu od skalovja, dve veliki skali, do 50 kg težki sta švignila v velikanskih skokih tik mimo nje ena na levo, druga desno, tretja pa naravnost proti njej! Podrla jo je in ji izbila cepin iz roke. Zavpila je Darinka, zakrilila z rokami po zraku in izginila vznak z glavo naprej po strmini navzdol. Za njo se ni čulo drugega kakor zamolklo bobnenje skal in kamenja. Megla je zopet obdala kraj nesreče, ostal sem sam, okamenel od groze. Nisem več upal, da jo dobim še živo. A bliskoma sem prišel zopet k zavesti. Tresel sem se ves, pa ne oziraje se na nevarnost, sem pohitel navzdol za njo, kličoč jo vedno po imenu. Z dokaj jakim glasom se mi je kmalu odzvala! Minulo pa je še vendar četrto ure, da sem jo zagledal v sredi

snežišča počez in na prsih ležečo, glavo navzdol obrnjeno, nahrbtnik vržen čez glavo, roki izpodviti in razmesarjeni, vso raztrgano in obtočeno od kamenja. Skala, ki jo je podrla, jo je vrgla čez 100 m navzdol. Razrešil sem jo nahrbtnika ter ji pomagal, da se je okrenila, pregledal roko ter ugotovil, da ni zlomljena. Pomagal sem ji na noge ter jo dobro ogrnil, ker se je je vsled izgube krvi lotevala mrzlica. Umaknila sva se iz sredine žleba k steni, kjer sem ji nudil prvo pomoč ter jo obvezal. Poškodbe razen na levi roki, kjer je bilo v komolčnem pregibu meso naravnost iztrgano, niso bile opasne. Glavne žile so ostale nedotaknjene. Toliko je še sreče v nesreči.

Ugibal sem, kako jo spravim v dolino, in sem že mislil, da bi bilo najbolje, ako odhitim sam po pomoč, njo pa pustim na licu mesta. A mogel bi ji dovesti pomoč šele čez 7 ur! Po izvršeni zasilni obvezi se je počutila Darinka toliko močno, da je izjavila, naj se podava skupno navzdol. Pustivši nahrbtnike na mestu, sva šla korak za korakom, ona skoro brez moje pomoči, isto pot navzdol, ki sva jo malo prej bila stopala navzgor. Treba je bilo največje previdnosti; vendar je hrabro vzdržala. Prišedši iz kuloarja ven, je počivala v zatišju skalovja, jaz pa sem se okrenil nazaj ter pohitel po nahrbtnike. V dobrih 10 minutah sem bil zopet pri njej. Nadaljevala sva pot navzdol. Občudovati sem moral njeno vztrajnost, ko se je bilo treba boriti skoro korak za korakom skozi 4 ure, da sva prišla iz snežišča do Tamar planine. Najhujše je bilo na peščenem produ, kjer ni imela noga trdnih tal pod seboj in so se vsak čas spuščali pod nama v dolino peščeni plazovi. Junaško je zatajevala v sebi vsako bol in dajala pogum sama sebi in meni, čeravno je bila že čisto na koncu svojih moči. Bal sem se vsak čas, da opeša in da ji ne bom mogel nuditi potrebne pomoči.

Prišedši iz snežišča, se je še enkrat okrenila proti ravnokar zapuščenemu kraju nezgode ter s polnim, čistim glasom zavriskala... In bila je dovezetna za krasoto divnih vodopadov in veličastne okolice. Toliko zatajevanja v sebi ne zmore niti dorasel moški! Ona je pravi planinski tovariš, ki ne izgubi nikdar dobre volje, niti v najslabšem položaju, ter se zaveda vedno prisotnosti svojega duha. Malo je enakih; kdor pa jih sreča na potu svojega življenja, ta se blagruje.

Toda vsak odpor traja do gotove mere. Tudi njene moči so se uklonile višjim silam. Korak je postajal počasen in izmučenost se ji je brala na obrazu. Težko sva pričakovala, da dosepa do Tamar planine, kjer bi zadobil ubogi tovariš šele malo odpočitka in okrepite. Dospela sva tjakaj ob 1/3. uri popoldne. V mehki travi in hladni senci drevja poleg bližnjega potoka (izvir Nadiže) je zadobila kratko počivališče. Nudil sem ji sveže vode ter ji izpral lažje rane in praske ter jo zopet obvezal. Voljno je trpela. Dobila sva tamkaj tudi voznika, ki je bil takoj pripravljen, jo prepeljati v Kranjsko Goro. Roka se ji je med tem vsled močnega tresenja močno razbolela; trpela je velike bolečine. Prišedši v Kranjsko Goro, sem na postaji brzojavno zaprosil zdravniške pomoči iz Jesenic; zdravnik naj bi nas pričakoval pri našem dohodu v Jesenice. Ali ko smo prispeli v Jesenice, je brzojavka — ležala v brzojavnem uradu nedostavljena. Odredil sem, da nas je v Ljubljani pričakoval rešilni voz.

Med vožnjo do Jesenic ter od tam do Ljubljane so se bolečine vedno bolj večale. Težko je ranjenka pričakovala prihoda. V Ljubljani naju je rešilni voz hitro prepeljal v bolnico. Odpravili smo jo v operacijsko sobo, kjer sta zdravnik in njegov asistent že bila pripravljena. Čakal sem v predsobi, da je bila operacija končana. Nato so jo naložili in odpeljali v bolniško sobo. Jaz pa sem se vrnil domov, želeč ji in pričakujoč skorajšnje ozdravitve.

Društvene vesti.

Natečaj za fotografe - amaterje. Ministrstvo trgovine in industrije razpisuje za fotografe - amaterje 9 nagrad za najlepše fotografije iz naše domovine, in sicer 3 prve po Din 2000—, 3 druge po Din 1000— in 3 tretje po Din 500—. Nagrade določi posebna jury. Natečaj traja do 31. X. t. l. Slike morajo biti zbrane po vsebini in predstavljati motive, primerne za propagando naših krajev. Pogoji za natečaj so: 1. Fotografije morajo imeti format dopisnice; 2. izdelane morajo biti jasno in ostro, da se morejo dati povečati; 3. tekmuje se z 2 fotografijama, ki se predložita „Odseku za saobračaj putnika i turista Ministrstva trgovine in industrije“; 4. vsaka fotografija mora imeti ime kraja, oz. objekta; 5. slike postanejo last omenjenega „Odseka“.

I. planinska tlaka — „kuluk“, ki ga je sklical dné 13. julija t. l. odsek za zgradbo Kriške kočé na Krvavcu, je razmeroma dobro uspel. Udeležilo se ga je lepo število idealnih planincev, ki so nanosili od Sv. Ambroža na stavbni prostor 725 kg cementsa. — V kratkem se bo vršil II. planinski „kuluk“, katerega naj se udeleže vsi zavedni planinci, ki naj po svoji moči pripomorejo, da se kolikor največ mogoče omejijo ogromni izdatki za prenos materiala. — Gradbeni odsek S. P. D.

Darovi. — Za odkup I. planinskega „kuluka“ je bilo plačanih, oz. nabranih ok. 2000 Din. — G. M. Vljaj se je odkupil s podaritvijo trobojnice, ki že označuje stavbni prostor Kriške kočé. — G. O. Koutny je daroval kot odkup kuluka 60 m žične vrvi, ki se porabi pri gradnji kočé. — Vsem darovalcem iskrena hvala! — Oni planinci, ki se še niso odkupili, naj skoraj vplačajo obvezni odkup „kuluka“ (10 Din) v pisarni SPD — Gradbeni odsek.

Naše slike: Martuljek in predgorje Škratlince. Pestra slika, kakor iz Dolomitov! Občudujemo jo na vožnji iz Dovja v Kranjsko Goro. Potniki mislijo, da je to Triglav. Vsekako je to eden najlepših gorskih pogledov. Spodaj se je zaril v osrčje snežnikov kratek, z bujnim gozdom pokrit gorski kot Martuljek. Po njem drvi v več slapovih potok istega imena. V osrčju slike se dviguje začrnel, v zgornjem koncu skalovit pomol, ki deli ožji kot pod Špikom od znane visoke kotline Za Akom. Iznad njih štrleči vrhovi so za drzne plezalne ture; najslikovitejša je še Široka Peč (2429 m, na skrajni levici); za njo bolj v ozadju stoječi znameniti Dovški Križ (2646 m) pa je že glavna točka za plezalce, ki mrze nadelane pote, v ospredju stojita Visoka Ponica (2592 m) in Mala Ponica, ki zakrivata glavni vrh te skupine, Škratlince; najbolj nam imponuje skoro previseči ostri Špik (2472 m). Slika zaključujejo Police (2273 m) s svojimi nepristopnimi stenami. Ljudstvo jih po pravici nazivlje „proklete“ (frdamane).

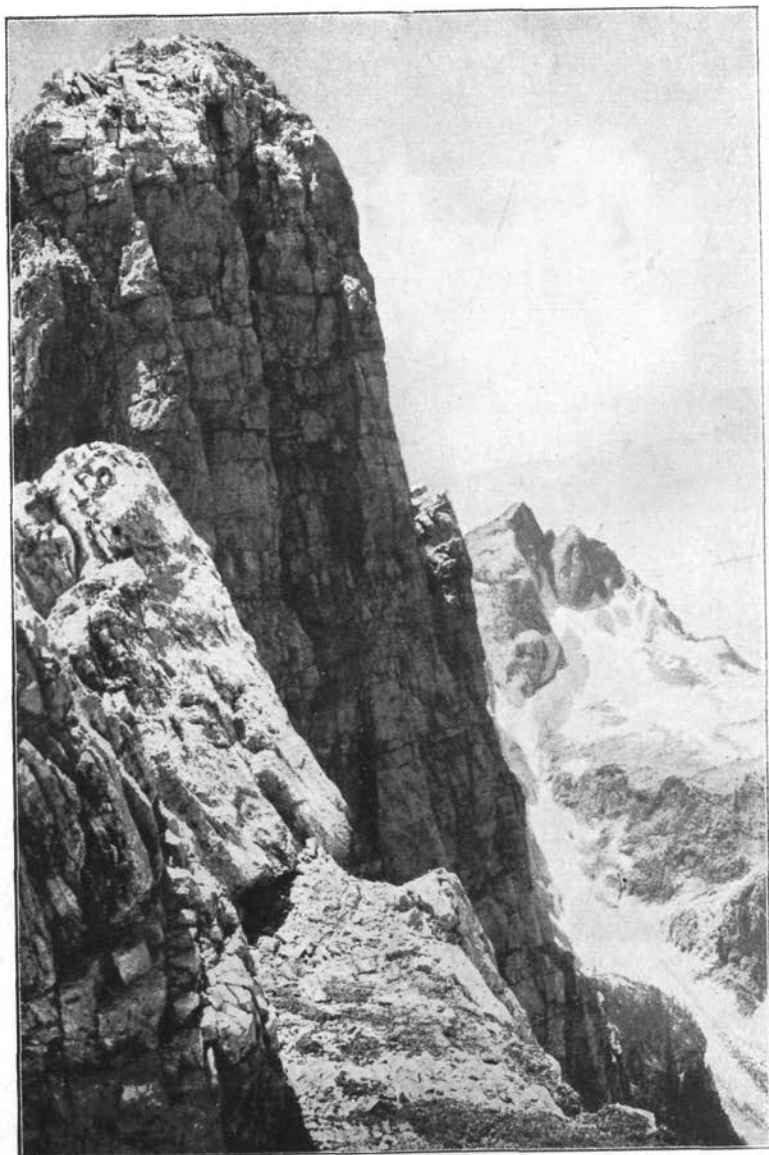
Od uredništva. — Novi sotrudniki naj se prijavijo razločno s pravim svojim imenom in z naslovom. Njih prispevki pa se objavijo, kakor želijo: s pravim ali s privzetim imenom, s šifro ali brezimno. — Prispevki uredništvu neznanih sotrudnikov se ne objavljajo. — A. I. P.: javite nam svoj naslov. Spis bi se mogel v izveličku porabiti za „Čez hrib in dol“.

Vsebinska: Dr. Klement Jug. Plezalne ture v vzhodnih Julijskih in Kamniških planinah (str. 177). — Janko Mlakar: v Visokih Turah (str. 185). — Jo sip Brinar: Papirnata zemljepisna imena (str. 190). — Kotiček: „Prag“ na „Tominškovi poti“ (Vilko Mazi) (str. 193). — Čez hrib in dol: Izpod Triglava (str. 195). — Obzor: Odporni Jalovec (nezgoda Darinke str. 196). — Društvene vesti: Natečaj za fotografe-amaterje, I. planinska tlaka, Darovi. Naše slike: Martuljek. Od uredništva (str. 200).

Urednik dr. Josip Tomiňek v Mariboru. — Izdaja in zalaga Slovensko Planinsko Društvo v Ljubljani (Osrednji odbor). — Tisk tiskarne M. Hrovatin v Ljubljani.

Severna stena Travnika (2379 m) — Jalovec

Fot. dr. Stanko Tomišek